

Anonymizované znění

Překlad

C-198/24 – 1

Věc C-198/24

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

Datum doručení:

12. března 2024

Předkládající soud:

Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien (Rakousko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

8. března 2024

Navrhovatel:

TQ

Odpůrkyně:

Mr Green Limited

RAKOUSKÁ REPUBLIKA

Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien (Zemský soud pro občanskoprávní věci ve Vídni)

Landesgericht für ZRS Wien (Zemský soud pro občanskoprávní věci ve Vídni) jakožto soud rozhodující o opravném prostředku „Rekurs“ [omissis] přijal v exekuční věci navrhovatele **TQ**, [omissis] Vídeň, zastoupeného Dr. Svenem Rudolfem Thorstensenem, LL. M., advokátem ve Vídni, proti odpůrkyni **Mr. Green Limited**, [OMISSIS] Malta, týkající se zaplacení částky 62 878,00 eur s příslušenstvím, na základě opravného prostředku „Rekurs“ podaného navrhovatelem proti rozhodnutí Bezirksgericht Innere Stadt Wien (Okresní soud Vídeň centrum) ze dne 15. února 2024, 67 E 810/24f-2, toto

u s n e s e n í:

1.) Soudnímu dvoru Evropské unie se na základě článku 267 SFEU předkládá následující předběžná otázka:

Musí být ustanovení čl. 7 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 655/2014 ze dne 15. května 2014, kterým se zavádí řízení o evropském příkazu k obstavení účtů k usnadnění vymáhání přeshraničních pohledávek v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2014, L 189, s. 59) vykládáno v tom smyslu, že jednání dlužníka, ke kterým došlo před třemi nebo více lety, a/nebo překážky při výkonu rozhodnutí v členském státě dlužníka se nemají zohledňovat?

[omissis] [přerušeni řízení]

O d ů v o d n ě n í:

K bodu 1.):

Písemným podáním ze dne 13. února 2024 se navrhovatel domáhal vydání evropského příkazu k obstavení účtů. Kromě účtu odpůrkyně na Maltě uvedl dalších pět účtů ve Švédsku, Lucembursku a Irsku. Ohledně naléhavosti navrhovatel tvrdil, že odpůrkyně podle pravomocných a vykonatelných rozsudků přesunula majetek tím, že po schválení exekucí z ledna 2021 nebo dříve v jiných exekučních řízeních vypověděla smlouvu s poddlužníkem, rakouskou společností DIMOCO Europe GmbH. Existuje riziko, že bude takto postupovat i v jiných zemích a že veškerý majetek přesune na Maltu. Na Maltě byl před nedávnem schválen zákon, který zakazuje výkon rakouských rozhodnutí proti provozovatelům hazardních her, kteří mají maltskou licenci, z důvodu porušení veřejného pořádku („*ordre public*“) [omissis].

Soud v prvním stupni napadeným usnesením zamítl návrh navrhovatele na vydání evropského příkazu k obstavení účtů podle článku 19 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 655/2014 ze dne 15. května 2014 (dále jen „nařízení č. 655/2014“) s odůvodněním, že z jednání v roce 2021 nelze dovodit, že vymáhání bude i v roce 2024 zmařeno nebo podstatně ztíženo. Naléhavost není zjevná, protože dotčený titul pochází z roku 2021 a navrhovatel podal svůj návrh až po třech letech.

Je pravda, že soud prvního stupně na Maltě odepírá výkon rakouských rozsudků, není ovšem jisté, zda takto rozhodnou i vyšší soudy [omissis].

Proti tomuto usnesení je namířen opravný prostředek „Rekurs“, v němž se navrhovatel domáhá toho, aby soud pozměnil napadené usnesení v tom smyslu, že se žádosti na vydání evropského příkazu k obstavení účtů vyhovuje [omissis].

Předmětem řízení o opravném prostředku „Rekurs“ je ve zkratce otázka, zda jsou splněny podmínky čl. 7 odst. 1 nařízení č. 655/2014. Navrhovatel musí tvrdit a doložit, že existuje skutečné nebezpečí, že vymáhání bude zmařeno nebo podstatně ztíženo.

Na základě tvrzení navrhovatele a předložených listin má soud rozhodující o opravném prostředku „Rekurs“ za to, že byl doložen následující skutkový stav a ve svém rozhodnutí z něj vychází:

Odpůrkyně je podnikem provozujícím hazardní hry se sídlem na Maltě. Má maltskou licenci na online hazardní hry, nikoliv ale koncesi podle rakouského zákona o hazardních hrách. Navrhovatel s bydlištěm v Rakousku hrál v Rakousku u odpůrkyně online hazardní hry a v období od 3. ledna 2017 do 25. dubna 2019 utrpěl ztráty ve výši celkem 62 878,00 eur, jichž se v Rakousku domáhal žalobou. Rozsudkem Landesgericht für ZRS Wien (Zemský soud pro občanskoprávní věci ve Vídni) ze dne 2. prosince 2021 byla navrhovateli vůči odpůrkyni přiznána částka ve výši 62 878,00 eur plus příslušenství na základě požadavku na vrácení těchto ztrát. Odvolání odpůrkyně nebylo rozsudkem Oberlandesgericht Wien (Vrchní zemský soud ve Vídni) ze dne 21. února 2022 vyhověno. Oba rozsudky nabyly právní moci (přinejmenším) 13. dubna 2022 a jsou od tohoto data vykonatelné. Pohledávka navrhovatele dosud nebyla uhrazena. Nelze určit, zda navrhovatel podal návrh na exekuci k získání této pohledávky v Rakousku nebo na Maltě.

Jiní hráči se v minulosti pokusili získat přiznané částky cestou exekuce v Rakousku a byli úspěšní. Odpůrkyně využívala jako poskytovatele platebních služeb společnost Dimoco Europe GmbH se sídlem v Rakousku, u které měla odpůrkyně kladný zůstatek a která jako poddlužník do začátku února 2021 platila pohledávky za odpůrkyni. Odpůrkyně smlouvu se společností Dimoco Europe GmbH v blíže nezjištěnou dobu před 16. únorem 2021 ukončila, aby věřitelům znemožnila přístup k majetku. V důsledku toho byly exekuce v Rakousku neúspěšné, odpůrkyně odmítala platit na základě rakouských rozhodnutí, v nichž byly potvrzeny nároky na vrácení utrpěných škod.

Dne 12. června 2023 přijal maltský parlament zákon č. XXI z roku 2023, kterým byl pozměněn zákon o hazardních hrách. Podle článku 56A tohoto zákona (dále jen „maltský zákon“) jsou žaloby proti provozovatelům hazardních her s maltskou licencí zakázány a je stanoveno, že soud musí odmítnout uznání a výkon jakýchkoliv zahraničních rozsudků nebo rozhodnutí na Maltě, která budou na základě takové žaloby přijata.

V podobných případech se rakouští žalobci pokusili o výkon rozsudků přijatých v jejich prospěch ve věcech týkajících se hazardních her na Maltě. Maltský soud prvního stupně („Civil Court First Hall“) odmítá předložit Soudnímu dvoru EU otázku, zda je maltský zákon v rozporu s unijním právem. Nelze určit, zda jsou tato rozhodnutí pravomocná. Nelze určit, zda byl výkon rakouských rozsudků, které byly přijaty ve věcech týkajících se hazardních her, na Maltě zamítnut pravomocnými rozhodnutími.

Právní základy:

Relevantní ustanovení nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 655/2014 ze dne 15. května 2014 (dále jen „nařízení č. 655/2014“) zní takto:

Bod 14 odůvodnění:

Podmínky pro vydání příkazu k obstavení by měly odrážet odpovídající rovnováhu mezi zájmy věřitele na získání příkazu a zájmy dlužníka na tom, aby se zabránilo zneužití tohoto příkazu.

Pokud tedy věřitel podá návrh na vydání příkazu k obstavení před získáním rozhodnutí, soud, u něhož je návrh podán, by měl být na základě důkazů předložených věřitelem přesvědčen, že věřitel pravděpodobně uspěje ve věci své pohledávky vůči dlužníkovi.

Dále by mělo být od věřitele za všech okolností vyžadováno, a to i pokud již získal rozhodnutí, aby u soudu přesvědčivě prokázal, že jeho pohledávka naléhavě vyžaduje soudní ochranu a že výkon existujícího nebo budoucího rozhodnutí by bez příkazu mohl být zmařen nebo podstatně ztížen, neboť existuje skutečné riziko, že v okamžiku, kdy bude věřitel moci dosáhnout výkonu existujícího nebo budoucího rozhodnutí, dlužník již promrhal, ukryl nebo zničil svůj majetek nebo jej prodal pod jeho hodnotou, a to v neobvyklém rozsahu nebo neobvyklým způsobem.

Soud by měl posoudit důkazy předložené věřitelem, které existenci takového rizika dokládají. Tyto důkazy by se mohly týkat například postoje dlužníka k věřitelově pohledávce nebo jeho chování v předchozím sporu mezi stranami, předchozích úvěrů dlužníka, povahy dlužníkovy majetku a všech úkonů, které dlužník v souvislosti se svým majetkem v nedávné době provedl. Při posuzování důkazů může soud zohlednit skutečnost, že čerpání z účtů a uskutečňování výdajů dlužníkem na zachování běžné podnikatelské činnosti nebo pravidelné rodinné výdaje nejsou samy o sobě neobvyklé. Pouhé nezaplacení nebo napadení pohledávky ani pouhá skutečnost, že dlužník má více věřitelů, by samy o sobě neměly být považovány za dostatečné důkazy pro odůvodnění vydání příkazu. Ani pouhá skutečnost, že finanční okolnosti dlužníka jsou nepříznivé nebo se zhoršují, není sama o sobě dostatečným důvodem k vydání příkazu. Soud však k těmto okolnostem může přihlídnout při celkovém posouzení existence rizika.

Článek 7:

Podmínky pro vydání příkazu k obstavení

1. Soud vydá příkaz k obstavení, pokud věřitel předložil dostatečné důkazy, které soud přesvědčí, že existuje naléhavá potřeba zajišťovacího opatření ve formě příkazu k obstavení, protože existuje skutečné riziko, že bez takového opatření bude následné vymáhání pohledávky věřitele vůči dlužníkovi zmařeno nebo podstatně ztíženo.

2. Pokud věřitel v některém členském státě dosud nezískal rozhodnutí, soudní smír nebo veřejnou listinu, na jejichž základě má dlužník uhradit pohledávku věřitele, předloží věřitel rovněž dostatečné důkazy, které soud přesvědčí, že věřitel pravděpodobně uspěje ve věci své pohledávky vůči dlužníkovi.

Článek 22:

Příkaz k obstavení vydaný v určitém členském státě v souladu s tímto nařízením je uznán v ostatních členských státech, aniž je vyžadováno zvláštní řízení, a je vykonatelný v jiném členském státě, aniž je vyžadováno prohlášení vykonatelnosti.

Článek 46 odst. 1:

Veškeré procesní otázky, jež nejsou konkrétně upraveny tímto nařízením, se řídí právem členského státu, v němž probíhá řízení.

Článek 48:

Tímto nařízením není dotčeno:

[...].

b) nařízení (EU) č. 1215/2012;

[...].

Rakouské právní předpisy:

Ustanovení § 389 Exekutionsordnung (exekuční řád, dále jen „EO“) zní:

„Návrh na vydání předběžných opatření

§ 389 (1) Při podání návrhu na vydání předběžných opatření musí ohrožený účastník přesně uvést opatření, které navrhuje, dobu, po kterou je o něj žádáno, jakož i tvrzený nebo již přiznaný nárok a detailně a pravdivě popsat skutečnosti, na nichž se návrh zakládá. Nejsou-li k návrhu přiloženy nutné podklady v listinné podobě, je nezbytné tyto skutečnosti a, pokud ještě neexistuje rozsudek přiznávající dotčený nárok, rovněž návrh tvrzený poškozenou stranou, na vyžádání soudu hodnověrně doložit.

[...]“

Ustanovení § 422 EO zní:

„Použití ustanovení o předběžných opatřeních a oblast použití

§ 422 (1) Nestanoví-li tento oddíl nebo nařízení (EU) č. 655/2014, kterým se zavádí řízení o evropském příkazu k obstavení účtů k usnadnění vymáhání

přeshraničních pohledávek v občanských a obchodních věcech (evropské nařízení o obstavení účtů) jinak, použijí se na evropský příkaz k obstavení účtů ustanovení upravující předběžná opatření.

[...]

Podle všeho existují dvě rozhodnutí Soudního dvora týkající se nařízení č. 655/2014, avšak žádné z nich se netýká konkrétního výkladu čl. 7 odst. 1 tohoto nařízení.

V rozsudku ze dne 7. listopadu 2019 Soudní dvůr rozhodl, že platební rozkaz, který není vykonatelný, není veřejnou listinou ve smyslu čl. 4 bodu 10 (C-555/18).

V rozsudku ze dne 20. dubna 2023 Soudní dvůr rozhodl, že čl. 7 odst. 2 musí být vykládán v tom smyslu, že v případě soudního rozhodnutí, které není vykonatelné, musí věřitel předložit důkazy dostatečné k ověření skutečnosti, že se jedná o oprávněnou pohledávku (C-291/21).

V obou rozhodnutích Soudní dvůr k odůvodnění shodně uvedl, že cílem článku 7 je nastolit odpovídající rovnováhu mezi zájmy věřitele a dlužníka tím, že stanoví rozdílné podmínky pro vydání příkazu k obstavení podle toho, zda věřitel již získal v členském státě titul, na jehož základě má dlužník uhradit pohledávku. Pokud ano, musí věřitel prokázat pouze naléhavost opatření z důvodu existence bezprostředního nebezpečí, zatímco pokud ne, musí rovněž soud přesvědčit o *fumus boni iuris* (C-555/18, bod 40, C-291/21, bod 50).

Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soud) rozhodl dne 25. května 2023 ve věci 3 Ob 219/22k v podobném případě s téměř totožnou argumentací (s výjimkou tvrzení týkajících se maltského zákona), že podmínky čl. 7 odst. 1 nařízení č. 655/2014 jsou splněny, pokud je potvrzeno chování dlužníka, jehož záměrem je poškodit věřitele a znemožnit přístup k majetku. V tomto řízení bylo mezi rozvázáním smluvního poměru se společností Dimoco Europe GmbH odpůrkyní a podáním návrhu k soudu pouze několik měsíců a maltský zákon ještě nebyl schválen.

Podle znění čl. 7 odst. 1 nařízení č. 655/2014 musí být splněny dvě podmínky. Na jedné straně musí být obstavení účtů naléhavě nutné a na druhé straně musí existovat nebezpečí, že bez obstavení účtů bude vymáhání zmařeno nebo podstatně ztíženo. Je zapotřebí nejen, aby se chování dlužníka bylo ohrožující, nýbrž jeho jednání musí být i v časové souvislosti s podáním návrhu („úkonů, které [...] v nedávné době provedl“ [bod odůvodnění 14]).

Ukončení smlouvy s rakouským poskytovatelem platebních služeb, jehož cílem bylo poškození věřitelů, je jednáním odpůrkyně, v jehož důsledku má být následně vymáhání dotčené pohledávky zmařeno nebo podstatně ztíženo.

V projednávané věci uplynuly mezi jednáním navrhovatelky (ukončení smlouvy) a podáním návrhu u soudu prvního stupně necelé tři roky. Čím delší období, tím

se zdá být nižší naléhavost návrhu. Proti zohlednění období několika let hovoří, že podle článku 18 nařízení č. 655/2014 je nezbytné rozhodnout ve lhůtě několika dní. Období tří let nebo delší hovoří proti naléhavosti obstavení účtů. Ukončení smlouvy nelze podle názoru odvolacího soudu považovat za „nedávno provedené úkony“ ve smyslu bodu 14 odůvodnění nařízení č. 655/2014, jiné úkony odpůrkyně navrhovatel neuvedl. Nezaplacení pohledávky není úkonem ve smyslu bodu 14 odůvodnění a delší období neodůvodňuje. Obstavení účtů by tedy nemělo být pro nedostatek naléhavosti povoleno.

Otázkou je, do jaké míry je nezbytné přihlídnout k maltskému zákonu. Odvolací soud nezapomíná, že otázku neslučitelnosti maltského zákona s unijním právem a jeho odstranění lze vyjasnit se závaznou platností pro všechny strany pouze cestou řízení o nesplnění povinnosti. Jestliže maltský zákon platí a maltské soudy jej uplatňují, je nezbytné posoudit, jaké účinky má na předmětné řízení.

Podle článku 48 nařízení č. 655/2014 není dotčena platnost nařízení č. 1215/2012. Zatímco podle nařízení č. 1215/2012 je v zásadě nezbytný pouze jeden vykonatelný titul (soudní rozhodnutí, narovnání) a výkon – i nad rámec obstavení účtů – se provádí pouze ve vykonávajícím státě, podle nařízení č. 655/2014 je nezbytné prokázat naléhavost ve smyslu čl. 7 odst. 1. Na základě odlišnosti podkladů prokazujících nárok a účinků je podle názoru odvolacího soudu nezbytné dospět k závěru, že navrhovatel má právo si vybrat, podle kterého nařízení bude postupovat (viz bod 6 odůvodnění „... další a volitelný prostředek“). Zda výkon titulu (soudní rozhodnutí, narovnání) podle nařízení č. 1215/2012 bude nebo může být úspěšný (prognóza), není nezbytné v projednávané věci posuzovat. Povolení obstavení účtů proto nebrání, pokud – stejně jako v projednávané věci – byl předtím učiněn pokus o výkon podle nařízení č. 1215/2012. Skutečnost, že vykonávající stát (podle nařízení č. 1215/2012) výkon odmítne, není pro obstavení účtů podle čl. 7 odst. 1 nařízení č. 1215/2012 relevantní. Maltský zákon není v tomto řízení nezbytné v tomto smyslu zkoumat. Kromě toho ještě neexistuje pravomocné rozhodnutí maltského soudu o konečném odmítnutí výkonu podle nařízení č. 1215/2012.

Svým zněním ovšem maltský zákon porušuje článek 22 nařízení č. 655/2014, proto je požadované obstavení maltského účtu a tím vymáhání pohledávky na Maltě zmařeno nebo podstatně ztíženo.

Podle znění čl. 7 odst. 1 nařízení č. 655/2014 se riziko pro vymáhání neomezuje pouze na jednání dlužníka, nýbrž může být odůvodněno i chováním třetích osob. V tomto ohledu by bylo nezbytné zohlednit maltský zákon jako překážku vymáhání. Bod 14 odůvodnění nařízení č. 655/2014 vychází z rovnováhy zájmů mezi věřitelem a dlužníkem a v otázce naléhavosti se odvolává na chování, které lze přičíst dlužníkovi, jednání třetích osob nezmiňuje. Věřitel ani dlužník nemají vliv na maltský zákon, proto se podle názoru odvolacího soudu nezdá být oprávněné brát v úvahu chování maltského zákonodárce. Maltský zákon nebrání obstavení účtů, zejména účtů v jiných členských státech, ani není jakožto překážka exekuce z maltského účtu důvodem pro schválení obstavení účtů.

Soud proto žádá Soudní dvůr Evropské unie o výklad podmínek článku 7 odst. 1 nařízení č. 655/2014.

[*omissis*]

PRACOVNÍ DOKUMENT